LIBER PRIMUS.
QVERELÆ ECCLESIÆ
De misero suo statu ante Concilium Constantiense.

METRUM PRIMUM.
Quo Ecclesia recolit status sui primævi sereniorem fortunam.

FLorens deliciis cantabam carmina lætis,
Dulcifluosq; sonos me resonante dabant.
Schismata scindebam, sectas vanasq; cavebam,
Dogmate mellifluo schismata despiciens.
Fortis & armata consev[illegible]emina grata,
Lumine quæ rutilo lumina clara dabam.
Mater eram natis, Christi de sorte vocatis:
Grata mihi soboles, grataque mater eram.
Petra mihi *Petrus*, Phœbus radians mihi *Paulus*,
Sponsa fui *Domini*, sponsus & ille mihi.
Cœtus Apostolicus cantabat cantica, cujus
Delicias colui, terrea quæque negans.
Secta procaxque gravis, sententia falsa, rebellis,
Non est fusa meo dogmate splendifero.
Candida tota patens, maculam rugamque relinquens,
Melle fluens fueram, dulcia mella gerens.
Mecum plauserunt, & dulce melos cecinerunt
Climata septena carmine mellifluo.
Astra poli radiis splendebant splendida claris,
Numina stellifera gaudia plura dabant.

* * *

METRUM SECUNDUM.
Quo deplorat Ecclesia casum primi sui status, & invehitur in Papam, Cardinales, & alios Prælatos Ecclesiæ, qui circa tempora Concilii Constantiensis fuerint omnes *vitio Simoniæ* infecti.

SEd restat lacrymosa dies, qua tristia promo!
En lacrymosa dies carmina flenda dabit!
Flebilis ista dies, cecidit qua gloria sponsæ,
Gloria qua cecidit. En lacrymosa dies!
Triste dabo carmen, plausum quia tristia pellunt.
Audiat hinc sponsus. Nam lacrymosa dies!
Prosternor fortis, collidor, læsa reformans:
Cuncta fovens, pereo, viva regens, morior:

Me

Me gratam matrem perimit mea proles iniqua,
Quam genitam pavi pectore sæpe meo.
Quis vidit simile, quis talia sensit amara?
Quod propriam voluit quisque perire matrem!
Vitis eram palmesque placens cum fructibus aptis,
Spem validamque dedi, gaudia plura colens.
Sed cum tempus erat fructus, dedit ipsa labruscas,
Vitis fructifera semina prava gerens.
Et rosa pulchra rubens, rosa candida, prata serenans,
Et fueram fructu sic rosa facta meo.
Crevit spina mihi, sine fructu spinea fio,
Sum veluti turpis arida facta dumus.
Gramine, germine, semine pinguis, flore corusca,
Depereo toto climate tota meo.
Papa stupor mundi cecidit, secum cecidere
Cœlica templa, mea membra, simulq; caput.
Papa dolor! mundique pudor! per crebra patescit
Crimina, seu scelera, famine sonifero!
Heu *Simon* regnat, per munera quæque reguntur:
Judiciumque pium gaza nefanda vetat.
Curia papalis fovet omnia scandala mundi:
Delubra sacra facit, perfiditate, *forum.*
Ordo sacer, baptisma sacrum, cum chrismate sancto,
Venduntur turpi conditione *foro.*
Dives honoratur, pauper contemnitur, atque
Qui dare plura valet munera, gratus erat.
Aurea quæ quondam fuit, hinc *argentea, Papæ*
Curia, procedit deteriore modo.
Ferrea dehinc facta, dura cervice quievit
Tempore non modico. Sed modo facta *lutum.*
Postq; lutum quid deterius solet esse? Recordor,
Stercus. Et in tali curia tota sedet.
Singula degenerant, putrescit curia Papæ,
Ipse caput scelerum dedecus omne parat.
Papa illum sponsumque meum dirus crucifigit,
Sicque iterum patitur dira flagella Deus.
Absolvens alios, se in mortem dejicit ille,
Turpiter inque ferum se jacit ille scelus.
Heu pudor! heu dolor! hinc & heu miserabilis ipsa,
Quæ fueram valida, vulnera multa fero.

* * *

METRUM TERTIUM.

Quo Ecclesia invehitur in humanum genus, quod degenerarit ultra omnem naturam cæterarum creaturarum.

SErvat cœlum mobile firmo lumine cursum;
Jupiter atque Venus, Mars, Mercuriusque Saturnus.

Phœ-

Phœbus, clarus lumine puro, tramitte grato,
Cum luna motum ſervat, quem condidit ipſe
Ordo, laudis germine magnus, flore coruſcans.
Sic roſa, ſic quercus, fortis leo, ſic quoque agnus
Producunt fœtus, quos vis dedit inſita rebus.
Eſt ſtabili fundata loco, quæ pendet ad undas
Frigida tellus, ſchemate vilis, vilior antris.
Nobilior natura Dei, quam vexit ad alta,
Turpior extat, ſicca, tetra, nigrior illa,
Unda labilior, quia ſpernit cantica ſummi.
Proſpera geſtit, paret pravis, mente procaci.
Heu mortale genus, quantum tu degeneraſti!
Ut cœli partem, quam conditor ingeniavit,
Turbida ſepellas, te brutis æquiparando.
Hinc vultus pallet, oculus flet, cuncta liqueſcunt
Corporis in membris conſita pulchra meis.

* * *

METRUM QVARTUM.

Quo Eccleſia invitat inſenſibilia ad deplorandam illius tempeſtatis corruptionem publicam.

O Dolor, omœror! o quantus luctus! Et aſtra
Cœlica flete modo! Tempora triſte parant.
Plangat tellus, & unda fleat, pontus lachrymetur!
Flammivomusque rogus evomat & lacrymas.
Omnis ſtella poli, Zonæque per omnia plorent,
Signifer obliquus proferat & lacrymas.
O vos ſigna poli voces emittite planctus,
Semina vilia vos tam generaſſe palam.

* * *

METRUM QVINTUM

Quo Eccleſia priſtina & meliora ſua fata, ſincerioremq; ſuam in fide ac religione conditionem, ex Salomonis imaginibus in Cantico Canticorum, repetit ac decantat.

FLorida de roſeo quondam ſtillantia flore
Mella tuli, ſponſoque dedi, præ cordis amore.
Ob quæ baſia plura dedit, quæ contulit ore.
Et dedit ora mihi dulci manantia rore.
Ubera temeto mea tunc meliora fuêre,
Unde meus dulce voluit lac ſponſus habere.
Me meus invexit in ſtratum ſponſus amœnum,
Dulces præmonſtrans oculos, vultumque ſerenum.
In me lætitiam, contemta nube doloris,

Exul-

Exultans habuit, plenam splendore decoris.
Novit me fuscam, nec ob hoc patui sibi pigra.
Et violæ tales sunt & vaccinia nigra.
Nigra, sed observa, sum nigra micansque vocata,
Quæ candore meo sum sponso sponsa probata.
Quam sponsus pulchram laudat splendore genarum,
Quæ nunquam promsi quod torvum, vel sit amarum.
Ut turtur simplex, & casta, simulque pudica,
Sic sponso fueram pulcherrima semper amica.
Ut flos in spinis niveo candore nitescit,
Sic meritis digna mea mens in amore liquescit.
Lectulus hic fuerat contectus gramine florum,
Labe carens vitii, spirans virtutibus horum.
Lingua, mente, manu, splendebam tota corusca,
Mundanæ maculæ nulla nigredine fusca.
Et favus in labiis distillans dulcia mella,
Lac quoque sub labiis depellens tristia fella.
Subfuit & capiti leva sponsi plena pudoris.
Dextra dedit sponsæ complexus larga soporis.
Sponsa fui sponsi cœlesti lumine plena.
Atque columba Dei, florens, clarens & amœna.
Sponsi continui dulcis constanter amorem,
Quem quærendo diu reperi renovando laborem.
Et dixi: Tenui, teneo, sponsumque tenebo,
Quem nec dimittam, sed amicum semper habebo.
Sæpe meus venit proprium dilectus in hortum,
Comedit fructum lignis de dulcibus ortum.
Et bibit vinum de vase meo renovatum,
Hincque favum cum melle meo dulcem, sibi gratum.
Pulchra fide, dulcis sermone, suavis amica,
Corde decora fui meritis, cum carne pudica.
Lilia tunc legit: Nam castas flore pudoris
Mentes collegit ad præmia summa decoris.
Meque sibi junctam tunc sponsam sponsus amavit,
Dogmate quam sacro, dulci quoque laude beavit.
Filia quæque Sion me cernens laude trophæi,
Et cum Reginis laudavit luce diei.
Candens, ut luna, lucis dulcedine luxi,
Ut solis radius lecta rubedine fluxi.
Dilexi sponsum sponsi dulcedine capta,
Cujus amore liquens sursum forem undique rapta.
Sponsa meo sponso servavi poma vetusta,
Et nova mala simul pulchro candore venusta.

* * *

METRUM SEXTUM.

Quo Ecclesia conqueritur apud Christum de dilato auxilio in istius temporis calamitate, stylo Cantici Canticorum.

O Heus præteriit, fingens ab amante recessum,
Subtraxit gressum, sponsus, mea limina spernens.
Dulcoris gustum mihi tollit sponsus amœni,
Vberis hinc pleni lactis pellitque saporem.
Sponsa meum quæro, gyrans, & quærito sponsum:
Nec dat responsum, nec percipit aure vocatus.
Surgo, meo, curro, me quæstus cura fatigat.
Nec per quem figat sua lumina, , cernit ocellus.
Custodes sed me cernunt, quam vulneris ictu
Diro conflictu quatiunt, *mea vellera tollunt.*
Heu dolor, heusque labor, pudor hic, mea dira rapina
Subtraxit vina dulci stillantia vite.
Heus sponsi facies! Heus ejus pulchra figura
Est mihi jactura, quam spernit amatus amore.

* * *

METRUM SEPTIMUM.

Quo Ecclesia anhelat ad opem sibi à Christo ferendam, stylo Cantici Canticorum & verbis Mariæ Magd.

NUm vos vidistis hunc, pro quo mens mea mœret,
Cui totis hæret affectibus ista figura?
Dicite, num sponsum vidistis, numque tulistis?
Hunc humeris istis capiam semperque tenebo.
Dicite, num lateat: magno sectabor amore,
Ejus ut ex ore vocem mittat mihi dulcem.

* * *

METRUM OCTAVUM.

Quo Ecclesia implorat Christum, qui præsentibus malis medeatur.

DIc ubi, sponse, manes, solito quem diligo nisu.
Qui splendore tuo sum pulchra venustaque visu.
Dic, ubi, sponse, cubas, ne pervaga sim, vaga currens.
Accedas, rogo te, mihi subde silentia quæso.
Audi nunc miseræ vocem, carmenque doloris,
Horroris planctum tua, te precor, audiat auris.

* * *

METRUM NONUM.

Tristes Ecclesia canit elegias, quibus suam illa ætate in corruptione publica miseriam deflet.

VÆ mihi, sponse meus, mihi væ, væ væ mihi, sponse!
O dolor! ô rabies! Væ mihi, sponse meus!

Te-

Terricolis sic prædixit dulcis paranymphus,
Væ, væ, væ sit eis! Væ mihi sponse meus!
In me tela mea proles trajecit iniqua,
Et caput & membra. Væ mihi sponse meus!
Omnes declinant: Et inutilis omnis amicus,
Proh pudor! est factus! Væ mihi sponse meus!
Inspexit terram Dominus, uæsivit & unum
Justum, nec reperit. Væ mihi, sponse meus!
Hinc clamant, fingunt, ululant cum crimine grandi:
Non Deus est ultor. Væ mihi, sponse meus!
Me tribulant omnes, & cantant fulmine forti:
Spes tibi nulla patet. Væ mihi, sponse meus!
Vah! veteri legi sum turpis fabula facta,
Gentibus opprobrium. Væ mihi, sponse meus!
Atque tuis, sponse, monstrum sum facta, cachinni,
Meque manu monstrant. Væ mihi, sponse meus!
Schismate me magno mea proles commaculavit
Tempore non modico. Væ mihi sponse meus!
Dedecus hinc populi sum facta, ruina potentum,
Atteror opprobriis. Væ mihi, sponse meus!
Clara velut stellæ splendens jam sordida labor,
Candida sicut ebur, pereo, sponse meus!
Pulchrior in pulchris, qua nunquam pulchrior exit,
Horrida jam venio. Væ mihi, sponse meus!
Melle mage dulcis, claroque micantior astro,
Nunc spernorque teror. Væ mihi, sponse meus!
Me totam velat, & desperatio lædit,
Nec spes ulla mihi. Væ mihi, sponse meus!
Mitior agno, purior aura, clarior auro,
Deprimor ac ferior. Væ mihi, sponse meus!
Turture simplicior, vernanti pulchrior herba,
Dedecorosa feror. Væ mihi sponse meus!
Ille decens vultus, tibi gratus, tollitur hoste:
Vulnera plura mihi. Væ mihi, sponse meus!
Languit, aruit, occidit illa lucerna coruscans,
Illa fides fidei. Væ mihi sponse meus!
Ille status roseus, nullo qui schismate vixit,
Decidit, & cecidit. Væ mihi, sponse meus!
Huc properate viri, jam florida confluat ætas,
Plangite nunc teneri. Væ mihi, sponse meus!
Fundite fletus, pungite pectus, plangite cuncti,
Dicite jam pueri, væ mihi sponse meus!
En mala sors, extat mea mors, mea gloria quævis
Decidit in rabiem. Væ mihi, sponse meus!
Pœna mihi mea vita gravis, mea vita peribit,
Mors erit infelix. Væ mihi, sponse meus!

PROSA LIBRI PRIMI.

Pares Ecclesiæ lacrymas fundens.

DISTINCTIO I.

Ecclesia figurâ Caini & Abelis pingit statum suum geminum, sinceriorem in Abele, & corruptum in Caino. Et dolet, se in præsenti ista corruptione publica prævam Caini indolem referre.

AB origine machinæ mundi, cum tu, o mi sponse amantissime, cæteris creatis, formavisses hominem, ad tuam imaginem tuamq; Deiformé similitudinem, cui mandatum posuisti, ut multiplicaret infirmum adhuc mundum cognovit uxorem suam anno vitæ suæ xv. ille videlicet primus accola, paradisi terrestris custos, *Adam*, & genuit *Cain*.

Qui cum adoleret, factus est avarus agricola. Quem pater ejus docuit Deo primitias ac decimas offerre. Obtulit ergo corrosas spicas & vacuas, fructu jam excerpto, sibi ipsi meliora reservans.

Transactis igitur XV. annis aliis post nativitatem Cain, Eva genuit *Abel*, virum totius innocentiæ cultorem, cui de gregibus cura fuit. Offerens Deo oblationem gratam, acceptus illi factus est. Et id quidem ex sacrificii immolatione pernotuit. Nam ignis de cœlo descendens offertorium ejus succendebat. Quâ re â fratre pensata, concidit ipsius facies, immutatusque est vultus illius, & dolose Abel in agro Damasceno peremit.

E quibus *duæ civitates* ortum habuere. Una videlicet *sanctorum*, quæ peregrinatur in terris, expectans habitationem in cœlis. Hæc, inquam, ab Abel incepit, & non ab Adam, quod sic continua non fuisset. In hoc igitur justo & sancto homine ego paupercula initium sumsi, & non in primo parente Adam, ut initii mei, atque fontalis principii nullus unquam finis adesset. Fuit & iste monogamus, præsignans, unius virginis unum & tunicum esse debere sponsum, ut fides inter sponsum sponsamque stabilissima conservetur, quos Deus gloriosus conjunxit, ne & ipsos possit homo, aut proprio, aut diabolico persuasus instinctu, separare.

Abel idea proborum.

Altera verò civitas *reproborum* est, quæ in hac terra suum constituit habitaculum, ab amore sui incipiens usque in contemtum Dei. Hæc est quæ de salute æterna, sicut Cain, desperat. Hic fuit primus Rex, qui primam in terris condidit civitatem, & eandem fraterna cæde immaniter fœdavit, opes atque divitias rapinis congregans, & violentia usurpans, suos ad latrocinia incitavit. Terminos terræ primus posuit, civitates munivit, & quod, quos offenderat, metuebat, se suosque in urbibus collegit. Ex istius progenie natus est *Lamech*, vir bigamiam primus introducens. Hic est septimus ab Adam. Nam Adam genuit Seth, qui Enos, qui Caynan, qui Mahalael, qui Jared, qui Enoch, qui Methusalem, qui Lamech. Et hic finem habuit ætas prima mundi.

Cain idea improborum.

Ex his argutias, ut etiam claro patet intuitu, conjicio. Ac deinde me firmissima convicturum sententia arbitror, *statum propositum commutatum*, atque ea, quæ de Cain recitata sunt, servire occurrenti speculationis modo, ut penitus videar *ex Ada primogenito ortum atque radicem contraxisse*. Quod ne indignum videatur atque absurdum, super jam positis fundor fundamentis. Primario namque præmonstratum est, ab Abel idcirco me sumsisse originem, ne existerem intercisa, sed continua, non interpolata. Secundo, ut monovira essem, non bivira aut trivira, cum ille in singulis me taliter figuraret. Ex istis convincam luce clarius, me *in Cain ortum habuisse*.

DISTINCTIO II.

Ecclesia Cainiticam suam conditionem tempore nefandi illius schismatis graphice pingit, & corruptissimos eosque continuos illius seculi mores aperte designat.

Malorum successio continua.

QUoad primum, brevissime me expedire docet intercisio manifestissima, quam si quis negare voluerit, proprio se percutit gladio. Per totum namque mundum omnia, quæ enumerari poterunt, *mala malis succedunt*, *bona* vero *bonis succedere non videmus.*

Sunt jam *quasi quadraginta anni*, in quibus tantam *continuationem servant* non modo *mali* sed & *pessimi:* Ut ego quasi tota videar à te tuisque filiis derelicta. Si tempus jam recitatum computationi redderemus, utique oculato lumine intueremur, quot & quanti regnaverint & regnent *tyranni*, tam *dignitate spirituali*, quam temporali *fungentes* potestate, rapientes, spoliantes, deprædantes, incendentes, & templa tua meaque prophanantes.

Tyranni.

Veniamus ad *hæreticos*, fidem tuam impugnantes, & ecce innumerabilis est eorum exercitus.

Hæretici.

Quondam regnaverunt tyranni, me pro suis viribus vulnerantes & persequentes. Tyranni quidem ab orthodoxa fide alieni. Sed nunc *cum tyrannis*, Christiano vocabulo gaudentibus, erigunt se impiissimi fidei nostræ inimici, *hæretici*, per orbem viri famosi de Nimrod suscitati.

Resurrexere de suis *Datan & Abiram* sepulchris, se contra Mosen hominem mitissimum erigentes. Qui sunt hi, nisi *schismatici*, findentes me sponsam tuam flebili ac nefandissimo *schismate*, quod jam, proh dolor! quasi *annis XL. te* offendit, me molestat, te percutit, me vulnerat, te lædit, me anxiat, contra te errores, & mihi immittit dolores.

Schismatici.

Ecce qualis est hæc continuatio! Timeo, ne sit *desolatio*, de qua Propheta Daniel ait: *Et finem desolatio non habebit.* Tota igitur eheu plena sum, proh dolor! per continuationem hominibus malis, imò pessimis, nostræ sacrosanctæ religionis inimicis. Et hoc melius ad *experientiam* cernimus, quàm in codicibus legimus.

Doceat & approbet istam argutiam ipsa certissima *evidentia*, quæ omnium rerum efficax est magistra. Si poteris, elice, vel si magis placet, elige *bonos*, *justos*, *sanctos*, *pudicos*, *sobrios*, *prudentes*, *humiles*, *mites*, *mansuetos*: Velles utique, sed *non invenies.* Et ô utinam *unum bonum* invenire posses, *unum* dico *sapientem*, *prudentem*, *religionis* tuæ *dilectorem*, *pudicum*, *castum*, *benignum*, *misericordem! Unum* dico. Quæro ipsa, sed non invenio. Quod Prophetæ dictum, qui mentiri non potest, verificari necesse est. Ait namque: *Dominus de cœlo prospexit super filios hominum, ut videat an sit intelligens aut requirens Deum.* Et respondet: *Omnes declinaverunt, similiter inutiles facti sunt, non est, qui faciat bonum, non est usque ad unum.*

Impii.

Ecce cerno non esse bonum hominem inter filios hominum. Et tu nosti, quod tu ipse fuisti, qui de cœlo videbas, & non invenisti quærens unum bonum hominem. Quomodo igitur fui continua, quæ vitiis omnibus plena sum? Heu mutatus est color optimus.

Merito igitur radicem traxi de *Cain*, cum omnes filii mei *raptores* sint, & *avari*, *invidi*, *iracundi*, *latrones*, *hæretici*, *schismatici* penitus & *tyranni*, me matrem suam per omnia infamantes, scandalizantes & destruentes.

DISTINCTIO III.

Queritur Ecclesia, se per tres Pontifices Schismaticos, Johannem XXIII. Benedictum XII. & Gregorium XIII. misere laceratam, ut nesciret, quam sequeretur partem, aut quo se verteret.

AMplius radix secunda, quod videlicet *monovira* esse debeo, & non *bivira*, luce clarius apparet, cum neque in Ecclesia sacerdos aliquis bigamus esse valeat. Talis namque prohibetur ordinari. Eadem igitur ratione & ego unico sponso unica sponsa nubere cogor. Sed revera me non modo biviram sed & *triviram* & extitisse & jam esse, ipsa docet experientia manifesta. Soror namque tonantis hoc modo *novitii solum relictum* est. Jovis altitonantis *relicta* videor, aut certe *concubina*. Unde herculeas, ut timeo, comitabor insanias.

Scio namque, noruntque multi, ut priora repetam, unius uxoris unum & unicum sponsum secundum legem tuam, neque plures esse debere. Nam sacerdos aut Episcopus bigamus esse prohibetur. Unde Pauli gentium Doctoris sententia hæc est: *Oportet Episcopum esse unius uxoris virum.* Cujus sententiæ sensus trifario est intelligendus intellectu. Primo, unius, quod *non plurium uxorum*: secundo, unius tantum *uxoris*, hoc est, *non concubinæ*: Et hic est intelligendum quod fuerit tantum uxor ejus, & nunquam concubina: Itemque tertio, unius tantum hominis, *non plurium virorum.* Debet ergo esse una unius viri, & unus unius uxoris, propter integritatis servandam fidem.

Ex his moveor, multumque perturbor, videorque simpliciter *derelicta*, abjecta similiter & *contemta*. Claret, o mi sponse dulcissime, cui loquor, cui gemitus edissero meos, in te mea jaculor suspiria, ad te habeo secreta quæ perferam, quomodo non tam unicam, sed plures acceperis sponsas. Divisisti te in plures, meque contemta superinduxisti alias. Nescio tamen, an *adulteras*, an *concubinas*. Adultera secundum legem tuam, quam ipse sanxisti, divortio disjungitur. Bigamiam etiam ipsa lex tua non admittit. Quomodo ergo *tres uxores* duxisti? Forsan *concubinæ* sunt. Et id ipsum schisma tua scriptura vetat. Vel fortuito in fornicatione tibi junctæ sunt illæ concubinæ. Et sic in nefandis criminibus lex tua salvifica vivit. Non ergo ex Abel monogamus, sed trigamus ex Cain progenie factus es. Et ego *bivira* & *trivira* rei evidentia probata sum.

Tres Pontifices de Ecclesia contendentes.

Vetus illa quondam legis summa bigamiam permisit, & trigamiam, raritate generis humani coacta: Sed in nostra nisi morte interveniente non admittitur bigamia. Neque sacerdotem etiam quocunque emergente casu concedit esse bigamum, quippe qui eo ipso irregularis efficitur. Et tu, o mi sponse dulcissime, qui per *virginem* præsignaris, omnimodam servare debes integritatem. Ego vero per *sacerdotem* designari non dedignor, quod nempe semper immaculata polleam castitate, quæ ab adultero Diabolo ad te sponsum meum transivi. Tenes igitur uxoris locum, sed virginis. Nam sicuti mulier quoad procreandam sobolem, nutriendam, custodiendamve primiceria ac principalis est: Ita & tu filiis tuis prælatus es, ut eis de omnibus, quæ necessaria sunt, providere non dedigneris. Qua ex re tu nullo modo, nulla vi, nullove ingenio sponsæ tuæ fidelissimæ fidem frangere deberes, quam utique te fregisse negare non valebis.

Dic ergo quæso, quæ est sponsa tua? Quæ uxor tua? Illa, quærito, quam fovit *Johannes* XXIII? An illa, quæ consensit *Gregorio?* Aut ea, quam sustinet *Benedictus* in Francia? Et utinam hujus rei scirem veritatem!

Quapropter, o mi sponse amantissime, qui castis amplexibus mihi consueveras conjungi, cur tanto tempore fracta fide à me divisus es, adulter factus, nescio an fornicarius? O vesania!

O su-

O furor! O viscerum meorum inexplicabilis dolor! Quo hæc merito merui, ut sic à te contemta videar, cui jam olim, ut me haberes unicam, tantam dignatus es fidelitatem ostendere, ut crucifigi non dedignareris. Quid igitur feci tibi, aut in quo molestavi te, responde mihi. Æqualis appareo claritati abjectæ atque nefandæ synagogæ, nec non resplendentiæ gentilitatis, quæ quodammodo sejectis ignorantiæ tenebris in *nostra divisione* lucem se gloriantur atque gloriam induisse. Quondam ego lucifera mundum veri solis radiis illuminavi, nunc tenebris & erroribus, omni posthabita tergiversatione, sum vestita.

Lustris octo quasi jam peractis, tempus implens *schismatis*, nulla spe feror, passionibus dedita, in cruce levor immolata pessimis. Utinam Agamemnonis inclita fuissem filia, ut sic saltem Deorum fuissem auxilio defensa. Unde vultus pallet, corda languent, atque omni spe solatioque destituta, tam crudeliter atteror, ut etiam me pigeat vivere; Imo tædet animam meam vitæ meæ. Et ut adversum te loquar, eloquium meum est necesse: Si sponsus meus es unicus, fidemque si ratam habueris matrimonio combinatam, si sacramentum tenere volueris, facito, ut & ego tibi sim unica sponsa tua, non divisa per partes, non per *scismata* scissa, non per *dissensiones* maculata. Ad te enim spectat defendere sponsam, & ab omni tribulatione immunem conservare. Quare me lacerari permittis? Quare tunicam tuam, quam scindi nolebas, dirumpi admisisti? Quare sanctum corpus tuum à corruptoribus non defendis? Ad te spectat pascere gregem tuum, & à *canibus male custodientibus* liberare, qui revera *mercenarii*, *non pastores* comprobantur, qui lupos intrare permittunt, & oves tuas jugulare.

DISTINCTIO IV.

Infaustum illud trium Pontificum schisma, ex justa vindicta divina ob publicam impietatem ortum, devotis precibus deprecatur Ecclesia.

Dissensionum finis à Deo petendus.

NOli quæso, o mi sponse dulcissime, si tecum loquor, irasci. Nam loqui prohibita tacere non possum. Memini, te verbo dixisse firmissimo, totique mundo prædicasse: *Misericordiam volo.* Novi, te propter peccatores ex charitate nimia miserum hunc orbem introiisse, & ex intemerata virgine carnem sumsisse humanam, veram, non phantasticam. Et ideo, si tu aliquando iratus fueris, *misericordiæ* recorderis. Te quoque ut miserearis omnium, exoro, meoque dolori compati te velle, suppliciter deprecor & devote. Potes enim, si volueris, & ut velis, humiliter exposco, & id totis ex viribus concupisco.

Venisti, ut peccatores salvos faceres, salva me infirmam, ægrotantem, afflictam & desperatam, qua non est miserabilior, neque inter filias hominum infelicior, quæ tam *horrendo* tamque *flebili schismate* turbor. Salva nostros, sana *discrimina*, *pericula* absolve, *scelera* discinde, *servitutem* laxa, restitue libertati, pro quibus spinea coronatus es corona. Noli, quod novi, te non velle, cito jacere jacula, qui tamen distulisti dudum, ne sanares vulnus putridum & sanie jam corrosum.

Miror, cur *differas*, cum, quando volueris, medicinam possis adhibere.

Ulcisci hominum *peccata* videris, justitia nimis vindicante, & erroribus & *schismatibus* dudum ingravatis tela vindictæ projicis, & forsan in innocentem. Quod unde meruerim, ego penitus ignoro, quæ totius *iræ* sentio *pondus.* Teque, si ausa sum dicere, continuum intueor ultorem, armatumque semper horreo te, ut assidue ferias delinquentem. Nam poëta testis est, ut nunquam inermis procedat, qui semper intendit vindicare. Unde ait:

Si, quoties peccant homines, sua fulmina mittat
Jupiter, exiguo tempore inermis erit.

Si

Si non peccassem, quid tu concedere posses?
Materiam venia sors tibi nostra parat.

Convertantur igitur & resipiscant, & tu misereberis eorum. Nam *flectitur iratus prece rogante Deus.* Adsit igitur tua infinita bonitas, assistat tua immensa pietas, astet & tua inserutabilis benignitas, & miserere mei, & miserere populi tui. Recordare amplexuum tuorum, & osculorum, meque miserabilem, sed proh dolor nulli, nisi tibi soli miserandam, digneris auscultare, qui forsan *hoc in luctuoso tempore* oblitus es misericordiarum tuarum, qui semper misereri consuevisti. Expande ergo gremium, aperi sinum, & ad præfata respondere dignare, & modo, quocunque volueris, me consolari non desistas. Nemo namque te præter, poterit mihi consolationes innectere, quæ desperationis laqueo gravissime sum immersa.

LIBER SECUNDUS.

SOLATIA CHRISTI

De spe, infandi illius in Ecclesia schismatis per SIGISMUNDUM IMPERATOREM extinguendi.

METRUM PRIMUM.

Christus solatur Ecclesiam communi fatorum exemplo, quod, uti pericula & infortunia multis sæpe contingant, ita & cum sereniori fortuna eadem mox permutentur.

SIste modum, siste. *Nec enim fortuna querenda*
Improba. Nec tibi sola patet. Aliis sua tela
Immittit dira. *Reliquorum cernito casus,*
Mitius ista feres. Medææ tristia vertas.
Quam dolor, hinc & amor, docuerunt cædere natos.
Per varios casus, per multa pericula, vita
Labitur humana, per tot discrimina currens.
Vincit nunc *victor*, tunc *victus.* Sors dat utrumque.
Victoresque cadunt. Sic *spes bona* vincere præstat.
Spes bona dat vires. Sit spes in pectore firma.
Degeneres animos timor arguit, spes bona firmat.
Et *fortuna vices commutat.* Nunc mala surgit,
Crasque cadet. Forsan miseros meliora sequentur.
Magnanimis magna, *timidis* brevis addita virtus.
Invida fata piis, perversis sors bona crescit.
Adde *moramque brevem.* Credas, *mala cuncta ministrat*
Impetus. Expecta, cernes sortem variari.
Magna ruunt, tenues excrescunt, quæ virga fit arbor.
Hinc tibi pone modum, sub primo limite siste.
Supprime, dum nova sunt, magni mala semina morbi.
Tempora dant vires, mora vires crescere fecit.

ME-